

पूर्वहृति (पूर्व + हृ) f. erster —, frühester Ruf; Frühgebet RV. 1, 122, 2. घोषा अग्नप्रथमा पूर्वहृति 123, 2. 6, 64, 5. 7, 35, 3. 39, 2. 10, 113, 7. VS. 8, 59.

पूर्वहोमै (पूर्व + होम) m. Voropfer TBa. 3, 8, 27, 1.

पूर्वाग्नि (पूर्व + अग्नि) m. das ursprüngliche Feuer d. h. das Feuer im Hause (आवसथ्य) AV. 5, 31, 5. ÇAT. Br. 5, 4, 2, 24. 4, 20. 13, 2, 2, 3. KĀTJ. Ça. 15, 7, 13. Schol. 6, 14. Vgl. पश्चात्पूराग्निर्यथाखायाम् TS. 5, 2, 4, 1. °वक्तुं dieses Feuer führend ÇAT. Br. 5, 4, 2, 23. 5, 2, 3. KĀTJ. Ça. 15, 9, 16. °वक्तुं ein Wagen für dieses Feuer 6, 14.

पूर्वाचल (पूर्व + अच) m. der östliche Berg (hinter dem Sonne und Mond aufgehen sollen) VĪRĀHA-P. in Verz. d. Oxf. H. 62, a, 23. ÇAT. 5, 4.

पूर्वातिथि n. = पौर्वातिथि N. eines Sāman Ind. St. 3, 223, b.

पूर्वातिथि (पूर्व + अतिथि) m. N. pr. eines Mannes PRAVARĀDHJ. in Verz. d. B. H. 59, 4. — Vgl. पौर्वातिथि.

पूर्वादि (पूर्व + आदि) adj. mit पूर्व beginnend: पूर्वार्द्युतत्रितय = पूर्वात्रय (s. u. पूर्व) VARĀH. BRH. S. 7, 7.

पूर्वाद्रि (पूर्व + अद्रि) m. = पूर्वाचल TRiK. 2, 3, 3. H. 1027. KATHĀS. 1, 18. VID. 327.

पूर्वाधिराम (पूर्व + अधि + राम) n. die ältere Form der Erzählung von Rāma oder die im Osten gangbare E. v. R. P. 6, 2, 103, Sch. Daneben अपरयायात. — Vgl. पूर्वयायात.

पूर्वानुयोग (पूर्व + अनुयोग) m. Titel einer zum Dṛṣṭivāda gehörigen Schrift bei den Gāna H. 246.

पूर्वात्त (पूर्व + अत्त) m. 1) das Ende des vorangehenden Wortes: °वत् Ind. St. 8, 464. — 2) = पूर्वकोटि VJUTP. 191.

पूर्वापर (पूर्व + अपर) adj.; subst. n. sg. oder du. P. 2, 4, 12. 1) vorn und hinten befindlich, östlich und westlich KĀTJ. Ça. 15, 4, 26. 17, 5, 15. 16, 7, 25. पूर्वपौरा वारिन्धि KUMĀRAS. 1, 1. ÇĀK. 99, 15. Davon nom. abstr. °व ÇĀK. zu BRH. ĀR. UP. S. 22. पूर्वापर n. das Vorn und Hinten, Osten und Westen: पूर्वापरापकृष्टा: SŪRJAS. 2, 3. — 2) der frühere und spätere: न दिवा शयीत न पूर्वापररात्रौ in der ersten und letzten Hälfte der Nacht ÇĀK. GRH. 4, 4. vorangehend und nachfolgend, auf einander folgend, zusammenhängend KĀTJ. Ça. 16, 2, 4. 22, 1, 33. एवं पूर्वापरान्तेऽंशस्तितिते स्म पाण्डवा: MBH. 5, 929. न च पूर्वापरं विद्यात् so v. a. den Zusammenhang M. 8, 56. पूर्वापरभूत auf einander folgend geworden, zusammenhängend: °भूतं भावमाख्यातनाचष्टे NĪA. 1, 1. °व्यापारकलाप SĀB. D. 10, 17. पूर्वापरम् adv. nach einander: पूर्वापरं चरतो मापयैता RV. 10, 85, 18. — Vgl. पौर्वापर्य.

पूर्वापर्य in der Bed. von पौर्वापर्य Schol. zu KĀTJ. Ça. 995, 11.

पूर्वापराणा f. gaṇa अत्रादि zu P. 4, 1, 4. — Vgl. अपरापराणा.

पूर्वापुष् adj. so lesen von uns verglichene Hdschr. und SĀS., welcher das Wort durch पूर्वेषां पोषकः erklärt, in der Stelle RV. 8, 22, 2, während die beiden Herausgeber des RV. setzen: पूर्वापुषं सुरुवं पुरुस्पृहं भुष्यं वोषेषु पूर्वम्; also पूर्वापुस् d. i. पूर्व + आयुस् etwa s. v. a. jung. Da पुष् mit आ nicht nachzuweisen, so müsste bei der Lesart पूर्वापुष् eine Dehnung des Auslauts im ersten Gliede der Zusammensetzung angenommen werden.

पूर्वाभिषिन् (पूर्व + अभि) adj. = पूर्वभाषिन् RĀGA-TAR. 4, 87.

पूर्वाभिमुख (पूर्व + मुख) adj. f. आnach Osten gewandt: नमः SŪC. 1, 172, 4.

पूर्वाभिरामा (पूर्व + अभिराम) f. N. pr. eines Flusses MBH. 6, 329 (VP. 183).

पूर्वाभिषेकै (पूर्व + अभिषेक) m. Vorsalbung ÇAT. Br. 9, 4, 2, 16. Nach SĀS. ein best. Mantra.

पूर्वाभ्यास (पूर्व + अभ्यास) m. Wiederholung des Früheren, instr. von Neuem Spr. 1793.

पूर्वाम्बुधि (पूर्व + अम्बुधि) m. das östliche Meer VID. 165. 223.

पूर्वायुस् s. u. पूर्वायुष्.

पूर्वाराम (पूर्व + आराम) N. pr. eines buddhistischen Klosters HIOWEN-THSANG I, 305. KÖPPEN I, 113.

पूर्वार्चिक (पूर्व + आर्चिक) n. Bez. der ersten Hälfte des SV.; die zweite heisst उत्तरार्चिक.

पूर्वार्जित (पूर्व + अर्जित) adj. durch vorangegangene Werke erlangt, — gewonnen KATHĀS. 40, 41.

पूर्वार्ध (पूर्व + अर्ध) m. Vordertheil, Obertheil, östlicher Theil (Gegens. त्रयार्ध, उत्तरार्ध, उत्तमार्ध, परार्ध) TS. 2, 6, 2, 3. ÇAT. Br. 1, 3, 2, 12. 8, 2, 13. पशो: 8, 2, 2, 20. 10, 2, 2, 1. ÇĀK. 34, 1. RAGH. 16, 6. MEGH. 52. — ÇAT. Br. 1, 6, 2, 39. 3, 8, 2, 17. 5, 5, 1, 1. 7, 2, 2, 26. दण्डस्य 3, 7, 4, 26. कृषिषः ऋच. GRH. 1, 10. कौस्यस्य ÇĀK. GRH. 4, 21, 8. उत्तर° KĀTJ. Ça. 7, 2, 15. दत्तिष्ठा° 9, 2, 8. Obertheil eines Pfeils RAGH. 7, 42. दिनस्य Vormittag Spr. 382. die vordere Hälfte (eines Halbverses) ÇAUT. 5. — Vgl. पौर्वार्ध, पौर्वाधिक.

पूर्वार्धकाय (पूर्व + काय) m. Vorderkörper, Oberkörper: सिंह° adj. VJUTP. 10.

पूर्वार्ध्य adj. von पूर्वार्ध P. 4, 3, 6, Sch. LĀTJ. 1, 10, 3. KĀTJ. Ça. 7, 1, 36. 8, 3, 7.

पूर्वावेदक (पूर्व + आवेदक) m. Kläger JĀG. 2, 7.

पूर्वाशिन् (पूर्व + आशिन्) adj. vor (abl. loc.) Andern essend MBH. 5, 1291. 12, 13843.

पूर्वाषाढा (पूर्व + अषाढा) f. N. des 18ten (oder 20ten) Nakshatra (s. अषाढा) H. 113. VJUTP. 84. VARĀH. BRH. S. 23, 1. VP. 226, N. 21. BHĀG. P. 5, 23, 6.

पूर्वासिन् (पूर्व + आसिन्) von 2. अस् adj. zuerst schliessend AV. 10, 1, 27.

पूर्वाह्ने (पूर्व + अह्ने) m. Vormittag P. 2, 4, 29. 5, 4, 88. 8, 4, 7. 4, 3, 24. 28. VOP. 6, 38. fg. VJUTP. 189, M. 3, 256. 278. Gewöhnlich im loc. RV. 10, 34, 11. ÇAT. Br. 1, 6, 2, 12. 3, 4, 2, 2. KĀTJ. Ça. 5, 6, 2. 8, 2, 37. ÇĀK. GRH. 5, 9, 26.

पूर्वाह्ण एवाद्यत्तमादित्यमुपतिष्ठेत् AIR. Br. 7, 20. NĪA. 8, 9. KHAND. UP. 5, 11, 7. M. 4, 96. 152. 7, 87. Cit. beim Schol. zu ÇĀK. 86. पूर्वाह्णे (gegen P. 8, 4, 7) SŪC. 1, 24, 5. 80, 17. 118, 15. पूर्वाह्णपराह्णयोः LĀTJ. 9, 12, 4.

GOBH. 4, 6, 7. 9. पूर्वाह्णकृत = पूर्वाह्ण कृत P. 2, 1, 45, Sch. पूर्वाह्णकाले und पूर्वाह्णकाले 6, 3, 17, Sch. पूर्वाह्णगेय (सामन्) 2, 1, 43, Sch. mit dem suff. des compar. und superl.: पूर्वाह्णतरे und पूर्वाह्णेतरे, पूर्वाह्णतमे und पूर्वाह्णेतमे 6, 3, 17, Sch. पूर्वाह्णतराम् und पूर्वाह्णेतमाम् adv. 5, 4, 11, Sch. — Vgl. पौर्वाह्निक.

पूर्वाह्निक (von पूर्वाह्ण) m. N. pr. (urspr. am Vormittag geboren) P. 4, 3, 28. पूर्वाह्णितन und पूर्वाह्णितन (wie eben) adj. miltägig P. 6, 3, 17, Sch.; vgl. P. 4, 3, 24 und पूर्वाह्णितन.

पूर्वाह्निक (wie eben) adj. f. ई dass.: क्रिया MBH. 8, 13. 13, 2822. विधि 12, 13346. देवं पूर्वाह्निकं कुर्यादपराह्णे तु पितृकम् 13, 1573. subst. so v. a. पूर्वाह्निकक्रिया 2825. — Vgl. पौर्वाह्निक.